

ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ

ΔΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΩΝ ΤΗΝΟΥ

Χρόνος 1ος. Ἡ Σύνταξη γίνεται ἀπὸ ἐπιτροπή.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Στίς μέρες μας ένα μεγάλο πρόβλημα κρεμιέται πάνω απ'τά κεφάλια όλων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς.

Ἐνῶ ζοῦμε, ἀναπνέουμε, δουλεύουμε μέσα σέ πόλεις γίγαντες, κοντά - κοντά μέ τόσους συνανθρώπους μας, ἀγωνιοῦμε κι' ἀγωνιζόμαστε γιά καλλίτερη ζωή, ξεχνᾶμε ἕνα παράγοντα σοβαρό διαμόρφωσῆς τῆς. Τό πραγματικό ἄγγιγμα τῆς ψυχῆς τοῦ διπλανοῦ μας. Τό σπάσιμο τοῦ πάγου Αὐτό πού λέμε ἐπικοινωνία.

Οἱ συνθήκες καί τό ἄγχος τῆς βιοπάλης μᾶς ἀποξενώνουν ἀπ'τά πρόσωπα πού βρίσκονται μπροστά μας καί μᾶς μηχανοποιοῦνε. Κι' ἔτσι εἶν' ἀνάγκη νά ἀναζητήσουμε λύσεις στό πρόβλημα ἐπικοινωνίας. Ἀνάμεσα σ' αὐτές εἶναι καί τό ἔντυπο.

Συγκεκριμένα στήν περίπτωση τῆς ἐκδόσεώς μας, τό περιοδικό, πού ἔχει σά στόχο νά βοηθήσῃ στό ξύπνημα τοῦ ἐνδιαφέροντος γιά τήν ἰδιαίτερη μας πατρίδα ἀρχικά καί τά φλέγοντά της προβλήματα. Ἀλλά καί θά δώσῃ τήν εὐκαιρία σ' ὅσους ἀγαποῦμε ὄχι μόνο τό τόπο τῆς γέννησης ἢ καταγωγῆς μας, ἀλλά καί τόν εὐρύτερο κυκλαδικό χῶρο, νά καταπιαστοῦμε μέ θέματα γενικώτερου ἐνδιαφέροντος πού ἀποσχολοῦν τά νησιά μας.

Θέματα πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης, ἀγροτικῆς ἀνάπτυξης, προώθησης προστασίας τῆς υἱείας, ἀθλητισμός, τουριστική ἀξιοποίηση τοῦ χωριοῦ, τοῦ νησιοῦ, τῶν Κυκλάδων, ἐπαγγελματικός προσανατολισμός, καί γενικά κάθε ἐκδήλωση πού μεταφυτεύει ἐμπειρίες, πού ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους στήν προσπάθεια γιά καλύτερευση τῆς ζωῆς τους καί ἀνάπτυξης τοῦ πνεύματός τους.

Κάνουμε μιάν ἀρχή. Βάζουμε ἀπό τώρα τό χέρι πάνω στό χτύπο τῆς καρδιάς τοῦ συγχωριανοῦ μας, πού μοχθεῖ καθημερινά μέ τό ξυνάρι στή ροζιασμένη παλάμη. Γιά νά δοῦμε, νά ἐξετάσουμε. Νά συζητήσουμε μ' ὅλους γιά ὅλα. Νά δοῦμε πού πονᾷ ἡ Τῆνος, τό χωριό μας, οἱ Κυκλάδες. Νά τρέξουμε. Νά προσπαθήσουμε. Ἴσως καί νά λύσουμε προβλήματα. Ὁ κοινός πόλος ἔλξης γιά ὅλα αὐτά, τό περιοδικό μας.

Ξεκινᾷ τό πρῶτο του βῆμα. Δέν εἴμαστε "ὁ ἀπό μηχανῆς θεός", οὔτε ἐπαγγελόμαστε θαύματα. Πιστεύουμε ὅμως ὅτι ἅμα τό στηρίξουμε μέ πίστη, θά σταθῇ κοντά στοὺς σκοπούς του. Ποῦναι γενικά ἐνωμένοι σ' ἕνα μεγάλο σκοπό: Τῇ καλλιτέρευση τῆς ζωῆς τοῦ Φαλατάδου. Τοῦ χωριανοῦ μας, τοῦ Ἑλληνα νησιώτη. Τοῦ Κυκλαδίτη.

Ποτέ δέν εἶναι "νωρίς" νά κάνουμε μιάν ἀρχή.

Σας καλοῦμε στό καλοκαιρινό νησιώτικο γλέντι,πού διοργανώνει καί φέτος ὁ συλλογός μας στό φαλατάδο, στίς 9 Σεπτέμβρη. Σάββατο, 9 τό βράδυ.

Θά παίζει τοπική ὀρχήστρα.

Σας περιμένουμε γιά νά περάσουμε μαζί ἓνα ὄμορφο "νησιώτικο" βράδυ.

ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΩΝ ΤΗΝΟΥ

Υπεύθυνος σύμφωνα
μέ τό νόμο.
Δημήτρης Δεσύπρης.
Γιά τό περιοδικό
αυτό δούλεψαν οἱ:
Βιδάλη Φλώρα
Βιδάλης Δημήτρης
Βιδάλης Πέτρος
Γκύζης Μανώλης
Δεσύπρη Τούλα
Δεσύπρης Δημήτρης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΣΤΟ "ΜΑΓΑΖΙ"

Στάλθηκε στο Συλλογό μας τό πρόγραμμα καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων μέ ἐκθέσεις ζωγραφικῆς, χαρακτηριστικῆς ὑφαντῶν, ξυλογραφίας, πού διοργανώνει γιά τρίτο συνεχές καλοκαίρι "Τό μαγαζί" στή χώρα τῆς Τήνου.

A. ΚΥΚΛΟΣ

α. ΑΚΟΥΑΡΕΛΛΕΣ

17-26 Ἰουνίου

Μαριάννα Στραπατσάκη, Ζωγράφος.

β. ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

27 Ἰουνίου-6 Ἰουλίου

Ἀθηνᾶ Ἀναστασιάδου, Ζωγράφος.

γ. ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΕΣ

20-26 Ἰουλίου

PETRA BACKER, Ζωγράφος - Χαράκτρια.

B. ΚΥΚΛΟΣ

α. ΑΝΟΙΚΤΕ ΦΟΡΜΕΣ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙ

1-9 Σεπτέμβρη

Κώστας Κονιᾶς, Πολ.μηχανικός.

β. ΥΦΑΝΤΑ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ

10-19 Σεπτέμβρη

Ἰουλία Φωτοπούλου, Ἀρχιτέκτων-πολεοδόμος.

γ. ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΕΣ

20-29 Σεπτέμβρη

Μπάμπης Ρετζεπόπουλος, Ζωγράφος-Χαράκτης.

Τά ἐγκαίνια κάθε ἐκθέσης θά γίνονται στίς 9 τό βράδυ.

Οἱ ἐκθέσεις θάναΙ ἀνοιχτές:

τό πρωῒ 11-1 καί

τό βράδυ 8-11.

Ἀπό τοὺς φίλους μας Πανορμίτες πήραμε τό πιό κάτω γράμμα σχετικά μέ τίς φεινές πολιτιστικές ἐκδηλώσεις στή Τήνο.

Ἀγαπητοί μας συντοπίτες,

Στήν προσπάθειά μας γιά σωστή πολιτιστική ἀνάπτυξη στό νησί μας, ὀργανώνουμε καί φέτος γιά τρίτο κατά σειρά χρόνο, ἐκδηλώσεις στή Κοινότητα Πανόρμου, ὅπως θεατρική παράσταση, ἠησιώτικο γλέντι, ἐκθέσεις γλυπτικῆς καί χειροτεχνίας καί ἀκόμα σειρά ἐκδηλώσεων ἀφιερωμένων στό παιδί.

Γνωρίζοντας ὅμως τήν παντελεῖ ἔλλειψη πολιτιστικῆς κίνησης καί στή πόλη τῆς Τήνου, θέλουμε νά προσφέρουμε τή δυνατότητα σωστής ψυχαγωγίας στοὺς κατοίκους της.

Γι'αὐτό τό σκοπό διοργανώνουμε συναυλία μέ τό συγκρότημα τοῦ Λάκη Χαλκιᾶ στίς 30 Αὐγούστου καί ὀμιλία ἀπό τό Τηνιακό γλύπτη κ. Ν.Παρασκευᾶ, ἀφιερωμένη στό ἔργο τοῦ Γιαννοῦλη Χαλεπᾶ, μέσα στά πλαίσια τῶν ἐκδηλώσεων, πού προγραμματίζονται γιά τόν γιορτασμό σαράντα χρόνων ἀπό τό θάνατό του.

Προγραμματίζεται ἀκόμη γιά τίς ἀρχές Σεπτέμβρη μουσική βραδιά, μέ διάλεξη ἀπό τόν μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλο, πάνω στό θέμα "ῆ συμβολή τῶν πλανόδιων μουσικάντηδων στή λαϊκή μουσική" καί μερική ἀνάλυση τοῦ τελευταίου του ἔργου "Ἐλεύθεροι πολιορκημένοι" τοῦ Σολωμοῦ.

Μέσα σέ ὅλη αὐτή τήν προσπάθεια μας, γιά τήν ὀργάνωση καί μαζικοποίηση αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων, ὑπολογίζουμε καί στή δική σας ἐνεργό συμμετοχή, πιστεύοντας ὅτι καί σεῖς ἀποβλέπετε στήν ὅσο τό δυνατόν σωστή πολιτιστική ἐνημέρωση τῶν συμπατριωτῶν μας.

Μέ πατριωτικούς χαιρετισμούς
Γιά τό Δ.Σ.

Ἡ Γεν. Γραμματέας

Μαρία Χλῆ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΤΟΥ

Μ'αυτό μας τό σημείωμα θέλουμε νά σταθοῦμε καί νά ἀναφερθοῦμε στό μεγαλύτερο ἔργο, κατὰ τή γνώμη μας, πού ἔγινε τὰ τελευταῖα χρόνια στό χωριό. Τή διάνοιξη τοῦ δρόμου ἀπό τό χωριό στό καθλικάρο καί σέ προέκταση ἐκεῖ πού ἔφθασε.

Ὁ Σύλλογος τῆς Ἀθήνας ἀπό τήν ἀρχή πού δημιουργήθηκε θέμα διάνοιξης δρόμου, καταλαβαίνοντας τὰ τεράστια ὀφέλη πού θά εἶχε τό χωριό ἀπό τό ἔργο αὐτό, ἀμέσως ἐνεργοποιήθηκε, ἀναλαβαίνοντας τίς εὐθύνες του, προχώρησε καί δούλεψε πολύ.

Ὑστερα ἀπό μεγάλες, ἐπίπονες καί κουραστικές θά λέγαμε προσπάθειες τοῦ συλλόγου μας καί κύρια τῆς κοινότητας - ἰδιαίτερα ἐδῶ θά πρέπει νά τονιστεῖ ἡ μεγάλη συμβολή τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητάς μας Γιάννη Ζιαννάρα - πού κράτησαν ἀρκετό καιρό, κατορθώθηκε νά ἀνοιχτεῖ ὁ δρόμος.

Θά σταθοῦμε σέ δύο σημεῖα πού πρέπει νά τονιστοῦν καί νά τὰ δοῦμε μέ προσοχή, ἀπό τὰ ὁποῖα κατὰ τή γνώμη μας ἑξαρτᾶται ἡ προώθηση καί ἡ ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου τούτου.

Τό ἓνα ἀπ'αὐτά εἶναι ἡ συμβολή τοῦ δρόμου στή παραπέρα ἀνάπτυξη τοῦ χωριοῦ καί τό δεύτερο εἶναι ἡ ἀποπεράτωσή του.

Ἀναφερόμενοι στό πρῶτο σημεῖο ἔχουμε νά ποῦμε ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἔργου τούτου, θά φαίνεται μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου συνεχῶς μεγαλύτερη. Ἡ σπουδαιότητά του θά ἀναγνωριστεῖ καί ἀπό αὐτούς ἀκόμη πού μέχρι τήν τελευταία στιγμή ἔφεραν δυσκολίες. Ἀκόμα γιά τήν τουριστική ἀνάπτυξη τοῦ χωριοῦ θά παίξει καθοριστικό ρόλο καί τέλος θά ἀξιοποιηθῇ μιὰ μεγάλη περιοχή.

Σίγουρα γιά τὰ χωράφια πού βρίσκονται κοντά στό δρόμο, ἡ ἀξία τους ἔχει τριπλασιαστεῖ. Σίγουρα ἡ ἀξιοποίησή τους τῶρα θά ναι μεγαλύτερη, ὅσον ἀφορᾷ τήν καλ-

λιέργεια. Σίγουρα ἓνας ἐπισκέπτης μέ αὐτοκίνητο θά ναι σέ θέση νά πάει πιο ἔξω ἀπό τό χωριό καί νά ἐπισκεφθεῖ τή βόρεια περιφέρεια πού ἀπό τουριστικῆς πλευρᾶς παρυσιάζει μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον. Σίγουρα ἐξυπηρετεῖ τούς χωριανούς ὅσον ἀφορᾷ τίς δουλειές τους, π.χ. ἄλωναριστική μηχανή κ.λ.π.

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά βάζουμε τό ἐρώτημα: Ἀξιζε νά γίνει ὁ δρόμος;

Ἐκεῖνο πού δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε εἶναι ὅτι ἀπό τέτοια ἔργα, ποτέ δέν ὠφελοῦνται μόνο λίγοι. Εἶναι ἔργα γιά ἔλους. Ἰδιαίτερα ὁ Σύλλογός μας, τουλάχιστο μέ τό σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο, ποτέ δέν θά προωθήσῃ ἔργο πού ἐξυπηρετεῖ συμφέροντα λίγων. Δέν ξεχνᾷ ποτέ τήν ἀποστολή του, γι'αὐτό οἱ ἀποφάσεις του παίρνονται ὕστερα ἀπό πολύ σκέψη καί πάντα γιά τό συμφέρον ὅλων.

Ἐκεῖ ὅμως πού πρέπει νά ρίξουμε τό βάρος τῶν προσπαθειῶν μας εἶναι τό δεύτερο σημεῖο πού ἀναφέρουμε παραπάνω: τήν ἀποπεράτωσή του.

Ἐδῶ πού οἱ εὐθύνες μπαίνουν τώρα στή πλάτη τοῦ καθένα μας, πρέπει μέ γνώμονα τὰ παραπάνω, νά προχωρήσουμε στό τέλειωμα τοῦ δρόμου. Καί γιά νά τελειώσῃ ὁ δρόμος πρέπει νά χτίσουμε τούς τοίχους. Ὁ καθένας μας ὅμως πρέπει νά πεῖ "δέν μέ νοιάζει τί κάνουν οἱ ἄλλοι, ἀλλά τί κάνω ἐγώ".

Ἀπ'ὅτι καταλαβαίνουμε ὅλοι, ἡ δουλειά εἶναι ἀδύνατο νά γίνη μέ μερικούς καί πολύ πιο δύσκολο νά γίνη ἀπό τόν Πρόεδρο ἢ τό Σύλλογο ὅπως ἀκοῦμε νά λένε πολλοί. Ἡ δουλειά πρέπει νά γίνη ἀπό ὅλους μας. Ἐδῶ μπαίνει ὅμως ἓνα θέμα γιά μᾶς πού ζοῦμε στήν Ἀθήνα. Γιατί εὐκολα μπορεῖ νά ποῦνε στό χωριό, ὅτι ἐμεῖς καλὰ τὰ λέμε ἀλλά τί κάνουμε.

Φίλοι μας συγχωριανοί, ο Σύλλογος της 'Αθήνας, με πρώτο τό Διοικητικό Συμβούλιο, έχει κατανοήσει όλες τις δυσκολίες που έχει τό τέλειωμα του δρόμου. Γι' αυτό από τή πλευρά μας υποσχόμαστε τή βοήθεια που μπορούμε. Καί ή βοήθειά μας θά ναι οίκοномиκή. Αυτό μπορούμε νά προσφέρουμε καί νάστε σίγουροι ότι θά προσφέ-

ρουμε καί μέ τό παραπάνω, έξαντλώντας όλα τά όρια τής εύχέρειάς μας.

"Ενα πράγμα ζητούμε από σάς πού μένετε στό χωριό. Βοηθήστε από άποψη προσωπικής δουλειάς. 'Ο δρόμος είναι για όλους μας καί όλοι μαζί πρέπει νά τόν τελειώσουμε.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΥΠΑΡΞΗΣ ΞΕΝΩΝΩΝ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ

Στή προσπάθειά μας για τή προβολή του χωριού μας τόσο σ'αυτούς πού κατάγονται άπ'αυτό, όσο καί σ'αυτούς πού θά τύχει νά τό έπισκεφθούν, θεωρήσαμε άπαραίτητο νά αναφερθούμε στό πρώτο τεύχος του περιοδικού μας στό καυτό πρόβλημα "ο τουρισμός καί ή ανάπτυξη του", τό όποιο όταν λυθεί πιστεύουμε ότι θά βελτιώσει πολλά πράγματα στό χωριό. Τήν οίκονομία του, τήν πολιτιστική του ανάπτυξη καί κύρια θά γίνη γνωστή ή ύπαρξη του σε "Έλληνες καί ξένους, σάν ένα μικρό καί συμπαθητικό χωριό, μέ ιδιαίτερα ήθη καί έθιμα.

'Υπάρχουν πολλοί άλλοι παράγοντες πού μπορούν νά συντελέσουν στήν ανάπτυξη του τουρισμού. Όπως είναι ή γραφικότητα καί τό θαυμάσιο τοπίο, μέ τά μοναδικά στόν 'Ελλαδικό χώρο βράχια του. Συγκεκριμένα, γι'αυτό τό τοπίο, είχε αναφερθεί πρίν λίγο καιρό στήν έφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ" ο δημοσιογράφος Βασίλης Καβαθάς, λέγοντας ότι είναι ή μοναδική τοποθεσία στήν 'Ελλάδα μέ τέτοιου είδους βράχια καί ή δεύτερη στό κόσμο. Χαρακτηρίζεται δέ σάν "Σεληνιακό" τοπίο.

"Ενα άλλο θετικό στοιχείο για τήν ανάπτυξη του τουρισμού είναι οι γραφικοί περιστεριώνες, θαυμάσια δείγματα λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχουν πολλά θετικά στοιχεία για τήν ανάπτυξη του τουρισμού στό χωριό μας. Αυτό πού μένει νά τονίσουμε είναι ή έξασφάλιση ορισμένων προϋποθέσεων για τήν ανάπτυξη του.

Καί σάν πρώτη προϋπόθεση βλέπουμε τή δημιουργία ξενώνων μέσα στό χωριό. Κι'αυτό μπορεί νά γίνει είτε μέ τό κτίσιμο ξενώνων άπό ιδιωτική πρωτοβουλία, ή μέ τήν πρωτοβουλία τής κοινότητας πού θά μπορεί καί νά τούς έκμεταλευτεί.

"Ενας άλλος τρόπος είναι τό νοίκιασμα δωματίων άπό τούς χωριανούς. Τά σπίτια στό χωριό είναι μεγάλα καί διαθέτουν εύρύχωρα δωμάτια. 'Ο καθένας λοιπόν θά μπορούσε νά νοικιάσει ένα δωμάτιο σε κάποιο ξένο πού θά θελήσει νά μείνει στό χωριό.

'Αναφερθήκαμε σύντομα στήν ανάγκη ανάπτυξης του τουρισμού στό τόπο μας, μέσα άπ'τό περιοδικό μας, πιστεύοντας ότι όλοι αυτοί πού μένουν στό χωριό θέλουν πραγματικά νά αναπτυχθώ καί νά προσδεύση ο τόπος μας, μέ τή συμπαράσταση καί τή δραστηριοποίησή τους. Θά επανέλθουμε όμως σύντομα σ'αυτό τό θέμα.

Ο ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ

‘Από τό πρώτο μας φύλλο, αίσθανόμαστε τήν ανάγκη νά κάνουμε μιά αναφορά στά σημερινά προβλήματα τής νεολαίας. Για μᾶς ἡ νεολαία, εἶναι πηγή ἐλπίδας καί περηφάνειας γιά ὅλους μας, καί ἐγγύηση, γιά τή μελλοντική πορεία τής χώρας μας.

‘Η θέση τής νεολαίας προσδιορίζεται, ἀπό τήν ἡλικιακή βιολογική της βάση, καί ἀπό τήν τοποθέτησή της στή κοινωνική δομή.

‘Ακριβῶς λόγω τής ἡλικίας ὑπάρχει μία πλαστικότητα καί εὐαισθησία, πού ἐκφράζονται μέ προβληματισμό, πάνω σ’ ὅλο τό φάσμα τῶν πολιτικῶν, κοινωνικῶν, καί πολιτιστικῶν προβλημάτων, πού αὐτό ἔχει σά συνέπεια, τήν ἀμφισβήτηση ὅλων τῶν συμβατικῶν ἀξιών, τίς ξεχωριστές ἀντιλήψεις καί τήν οοτροπία. ‘Η τοποθέτησή της στήν κοινωνική δομή, εἶναι ὅτι βρίσκεται σέ μιά μεταβατική φάση, καί δέν ἔχει ἐνταχθεῖ ἀκόμα στήν παραγωγική ἐργασία. Τά προβλήματα τής νεολαίας εἶναι ἀπόρροια τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ καί οἰκονομικοῦ συστήματος τής χώρας, τής ὁποίας οἱ δομές της εἶναι ἀποτελέσματα τής ἐξάρτησής της.

Μποροῦμε νά ἀναφέρουμε πολλά:

αὐταρχικές δομές, ἀναχρονιστικές μέθοδοι, ‘Επιστημονική μετανάστευση καί διασπορά, Σπουδαστική μετανάστευση, ‘Επαγγελματική ἀβεβαιότητα, ἄνιση μεταχείριση, ἀνεργία, ὑποαπασχόληση, καί ἀκόμα πολιτιστική ἀλλοτρίωση, σ’ ὅλη της τήν ἔκταση, μέ τόν ξενόφερτο τρόπο ζωῆς, πού τόσο ἐπιτυχημένα λανσάρεται ἀπό ὅλα τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης.

Αὐτά εἶναι τά ἐκρηκτικά προβλήματα, πού ἀντιμετωπίζει ὁ νεολαῖος, σέ ὅποιο χωρο καί ἂν βρίσκεται.

‘Η νεολαία μας σέ μεγάλο βαθμό, ἀντιμετωπίζει τά ἴδια προβλήματα μέ τίς νεολαίες ὅλων τῶν χωρῶν, πού βρίσκονται σιό

περιθώριο τής παγκόσμιας ἐξάρτησης καί ὁποτελοῦν ἔτσι ἀντικείμενο ἐνμετάλλευσης.

‘Η ἄρχουσα τάξη παρεμβαίνει στό νεο-λαϊστικό χωρο, χρησιμοποιώντας δύο βασικούς μηχανισμούς.

‘Ο ἓνας εἶναι τό πέρασμα τῶν ἀξιών τής ἄρχουσας τάξης. Τό πέρασμα δηλαδή τής ἰδεολογίας της. ‘Η παιδεία, ἡ ψυχαγωγία διαμορφώνονται γιά νά ὑπηρετήσουν ἴσως αὐτό τό στόχο. Ταυτόχρονα λειτουργεῖ καί ὁ δεύτερος μηχανισμός πού ἀφορᾷ τήν ἐπένδρωση τής κρατικῆς μηχανῆς καί τή στελέχωση τῶν ἡγετικῶν θέσεων, σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τής κοινωνικῆς ζωῆς. ‘Εδῶ πρόκειται γιά μιά διαδικασία ἐπιλογῆς, καί ἀφομοίωσης, γιά τή διαμόρφωση νεολαίων πού θά ἐπανδρώσουν τά στηρίγματα τοῦ ἐκάστοτε συστήματος στήν ἐπόμενη ἱστορική φάση.

Αὐτές εἶναι οἱ ἀντικειμενικές συνθήκες πού καθιστοῦν καί δυνατό καί ἀπαράιτητο νά ἀναπτυχθοῦν τά μαζικά κινήματα τής νεολαίας, καί κυρίως στά νησιά μας, πού οἱ νέοι φαίνονται ξεκομμένοι, ἀμέτοχοι, καί πολλές φορές σχεδόν ἀδιάφοροι, γιά τά προβλήματά τους.

Μέσα λοιπόν ἀπό τά μαζικά κινήματα, οἱ μάζες τής νέας γενιάς, θά κατακτήσουν μία προοδευτική συνείδηση καί σωστή πολιτική κατεύθυνση.

Πιστεύουμε πῶς τά συνολικά προβλήματα τής νεολαίας, δέν μποροῦν νά βροῦν τή λύση τους, στά πλαίσια μιᾶς συνηθισμένης κοινωνικῆς δομῆς. Αὐτό ὅμως δέν σημαίνει ὅτι ἐφησυχάζουμε καί ἀπλά περιμένουμε ἢ ὅλα ἢ τίποτα. ‘Αντίθετα πρέπει οἱ νεο-λαῖοι νά ναι στή πρώτη γραμμὴ γιά τά καθημερινά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁλος ὁ λαός, προωθώντας, ἔτσι τήν καλύτερευση τής θέσης ὅλων τῶν ἐργαζόμενων.

Ἡ Παντηνιακή συνάντηση (Προσυνέδριο)

Στίς 3 Σεπτέμβρη 1978 Κυριακή καί σ' ὅλη τή διάρκεια αὐτῆς τῆς μέρας θά πραγματοποιηθῇ στή Τήνο, ἡ 1η Παντηνιακή συνάντηση, παραγόντων τῆς Τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ἀντιπροσώπων συλλόγων καί παραγωγικῶν τάξεων τοῦ νησιοῦ, ἀντιπροσώπων τῶν Ἀθηναϊκῶν Συλλόγων τῆς Τήνου, τῆς ἀδελφότητας Τηνίων, πού εἶναι καί συνδιοργανώτρια μαζί μέ τούς συλλόγους τῆς Ἀθήνας καί προσωπικοτήτων καί ἐπιστημόνων πού κατάγονται ἀπ' τό νησί καθώς καί παραγόντων τῆς κυβέρνησης.

Σκοπός τῆς προσυνεδριακῆς αὐτῆς συνάντησης εἶναι ἀφ' ἑνός ἡ γενική ἐνημέρωση τῶν συνέδρων πάνω στά προβλήματα τῆς Τήνου, οἰκονομικά, τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, Τουριστικῆς ἀνάπτυξης, γεωργικῆς παραγωγῆς, συγκοινωνιακό, θέματα ὑγείας καί πολιτιστικά ζητήματα οἰκιστικῆς ἀνάπτυξης, τοῦ νησιοῦ καί τῶν Κυκλάδων, καί ἀφ' ἑτέρου ἡ οὐσιαστική σφυγμομέτρηση γιά τήν ὀργάνωση ἑνός πλήρους Συνεδρίου μέ ὅλα τά θέματα πού ἀφοροῦν τό νησί, τό ὁποῖο Συνέδριο θά λάβῃ χώρα τό ἐπόμενο καλοκαίρι στή Τήνο καί θά ἔχει κατά τό δυνατό συμμετοχή συνέδρων ἀπ' ὅλα τά στρώματα ντόπιων καί τῆς Ἀθήνας ὅπως καί ἀποδήμων τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ὅλοι πιστεύουμε ὅτι ἡ προσπάθεια καί ἡ πρωτοβουλία αὐτή θά προωθήσῃ λύσεις σ' ἕνα σωρό ἀλυτα προβλήματα τοῦ νησιοῦ μας.

Τά πλυσταριά καί ἡ ἀγορά τους

Πολλά χρόνια τώρα ὁ σύλλογός μας προσπαθεῖ νά λύσῃ τό θέμα τῶν πλυσταριῶν, καί ἡ τελική ἀγορά τους φαίνεται νά πραγματοποιεῖται αὐτές τίς μέρες.

Γι' αὐτό εἶναι ὑποχρέωση ὅλων νά πετύχῃ ἡ προσυνεδριακή αὐτή ἐκδήλωση, γιά νά δοθῇ τό μέτρο καί τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κράτους, ἀλλά καί ὅλων μας γιά τή πρόοδο τῆς ἀγαπημένης ἰδιαίτερης πατρίδας μας.

Χρειάζεται προετοιμασία ὅσο τό δυνατό καλλίτερη, προτάσεις ἴσως καί εἰσηγήσεις ἐμπεριστατωμένες, συμμετοχή καθολική καί πρόθυμη.

Εἶναι μιὰ ἐκδήλωση-πρόσπαθεια πού πρώτη φορά ξεκινάει.

Νέοι ἄνθρωποι μέ ὄρεξη γιά πρακτική δουλειά, ἀντάμα μέ τή πείρα τῶν μεγαλύτερων, θά δώσουμε τή μάχη γιά τήν ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς συνάντησης.

Εἶναι ἡ σωστή ἀρχή γιά νά δώσουμε λύσεις σέ χρονίζοντα προβλήματα, νά βάλουμε τό χέρι "ἐπὶ τῶν τύπων τῶν ἱλων", μέ θαρραλέα ματιά καί ἕνα σκοπό μονάχα.

Νά πάῃ μπροστά ἡ Τήνος καί γενικώτερα τά Κυκλαδονήσια μας.

Μετά τά λόγια, ἀκολουθοῦν τά ἔργα.

Κι' εὐχόμαστε τά δεύτερα νά ναι πιά πολλά ἀπ' τά πρῶτα. Πιά πολύ ἀπ' τό σχεδιασμό ἡ σημερινή μας ἐποχή ἀπαιτεῖ ἐκτέλεση, καί πρακτικά ἀποτελέσματα.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπό εἰκοσαετίας, μέ ἄλλους βέβαια ὁρους τότε, συζητιόταν ἡ ρύθμιση τῆς Ἰδιοκτησίας τους μέ τόν κ. Μάρκο Κολλάρο.

Τελικά από διετία τώρα συζητούμε τους τελικούς όρους της πώλησής τους στο Σύλλογο.

Βέβαια η χρήση που γι'αυτήν τότε θα παίρνονταν, τώρα δέν έξυπηρετεῖ πλέον, όμως υπάρχουν άφθονες λύσεις στο θέμα της χρησιμοποίησής του άκινήτου αυτού.

Ήδη μετά από τίς άπαραίτητες νομικές προεργασίες, τά συμβόλαια άγοράς εἶναι έτοιμα, καί απομένουν λίγες λεπτομέρειες για τό τέλειωμα της μεταβίβασης.

Άλλωστε τώρα που έχει διανοιχτεῖ καί ο δρόμος για τό καθλικάρο, νέες προοπτικές ανοίγονται.

Πρέπει όμως νά μελετηθοῦν οἱ διάφορες προτάσεις που γίνονται για αξιοποίηση, ώστε σέ συνδυασμό με τό υπό άνέγερση πνευματικό κέντρο του Φαλατάδου, νά αποκτήσει η κοινότητα πόλους έλξης της νεο-λαίας καί γενικά τών κατοίκων του χωριού, μέ στόχο τήν εύχάριστη, ίσως καί χρήσιμη αξιοποίηση του έλευθέρου τους χρόνου.

Παράλληλα δέν πρέπει νά ξεχαστεῖ τό παιδί καί η ψυχαγωγία του.

Έλπίζουμε οτι σύντομα θά έχουμε λύσει οριστικά τό θέμα της άγοράς καί θά ζητήσουμε από φίλους καί μέλη μας, τή γνώμη τους για τήν αξιοποίηση του περιουσιακού αυτού στοιχείου του Συλλόγου.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Θά αναφερθοῦμε σέ ένα θέμα που άφορά όλους μας καί η στήλη έχει αποφασίσει νά ανοίξει διάλογο μέ όλους τους άναγνώστες του φαλατάδου καί τά μέλη του συλλόγου μας. Εἶναι τό θέμα τών έκδηλώσεων του Συλλόγου. Εἶναι σοβαρό καί έχει δυο σκέλη: τήν πολιτιστική αξία της έκδήλωσης καί τήν οίκονομική. Λέμε οτι εἶναι σοβαρό γι'αυτό ζητούμε καί τή συμμετοχή τή δική σας γιατί αυτές άκριβώς οἱ έκδηλώσεις εἶναι που θά κρατήσουν τό βάρος της πορείας του Συλλόγου καί θά δώσουν τήν όρθή κατεύθυνση τόσο στη λύση τών διαφόρων προβλημάτων από οίκονομικής άποψης όσο καί τήν πολιτιστική ανάπτυξη καί άναζήτηση έκδηλώσεων μέ σωστό, προοδευτικό καί ψυχαγωγικό περιεχόμενο.

Μας άφορά όλους γιατί σέ οτι πληρώνεις καί συμμετέχεις έχεις καί άπαιτήσεις.

Για κάθε έκδήλωση ο καθένας έχει μία γνώμη, κάτι εἶδε καί δέν του άρεσε, κάτι

άλλο έπρεπε νά γίνει λέει στον έαυτό του, μία άλλη μέρα έπρεπε νά γινότανε κ.λ.π.

Όλα αυτά θέλουμε νά μας τά γράφετε, νά βοηθάτε, κάνοντας προτάσεις, υποδεικνύοντας οτι για σάς εἶναι σωστό.

Εἶναι ένας τρόπος συμμετοχής σας, άν θέλετε πριν από κάθε έκδήλωση. Ίσως νά μήν φαίνεται σοβαρός, για κάθε Διοικητικό Συμβούλιο όμως που αποφασίζει κάθε φορά μία έκδήλωση, εἶναι πηγή στήριξης, εἶναι ένας τρόπος λειτουργίας που δείχνει άν υπάρχει ενδιαφέρον, προβληματισμός καί γενικά συμπάθεια γι'αυτές τίς έκδηλώσεις.

Ο Σύλλογος έχει άνάγκη σέ όλες του τίς έκδηλώσεις τή συμμετοχή σας. Από αυτή έξαρτάται καί ο ένθουσιασμός από μεριάς Διοικητικού Συμβουλίου που εἶναι ο διοργανωτής, καί η όρεξη μέ τήν όποία προετοιμάζει κάθε μία από αυτές.

Φέτος υπήρξαν πολλές δυσκολίες, σχετικά μέ τίς καλοκαιρινές έκδηλώσεις λόγω του οτι τά μέλη του Διοικητικού Συμβούλι-

ου δέν εἶχανε τήν εὐχέρεια νά κατέβουνε
στό χωριό. Ἔτσι προγραμματίστηκε μόνο ὁ
χορός πού θά γίνει στίς 9 Σεπτέμβρη.

Μέ τό σημείωμά μας τοῦτο θίγουμε ἔ-
να σοβαρό ζήτημα, περιμένουμε τό ἀνάλογο
ένδιαφέρον, καί τό διάλογο.

Λ Α Ι Κ Ο Σ Π Ο Λ Ι Τ Ι Σ Μ Ο Σ

Α) ΛΑΙΚΗ ΤΕΧΝΗ - ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ

(Κέντημα - ὕφαντό - καλαθοπλεκτική)

Τήν ἄκρη τοῦ γιαλοῦ ξανθὴ κάθεται κόρη
κι ὠριόπλουμο λευκό χρυσοκεντάει μαντήλι
μαντήλι τοῦ γαμπροῦ, τοῦ γάμου τῆς κανίσκι
τῇ θάλασσα κεντάει μέ τὰ νησιά τῆς ὅλα,
κεντάει τόν οὐρανό μέ τὰ λαμπρά του ἀστέρια
τῇ γῇ μέ τὰ πολλά καί τὰ ὠραῖα λουλούδια
κεντάει κι ἓνα βουνό ψηλό ψηλό καί μέγα....

Κ. Κρυστάλλη

"τό κέντημα τοῦ μαντηλιοῦ"

Ἡ κόρη πού κάθεται στό γιαλό ἢ στό
παραθύρι καί κεντᾷ τό "μαντηλάκι" βάζει
σέ κάθε βελονιά του τό στεναγμό καί τό πα-
ράπονο τοῦ χωρισμοῦ, τῇ νοσταλγία τῆς ἀ-
γάπης, τῇ σκέψῃ γιά τόν καπετάνιο καί τό
ναύτη, τήν προσευχή καί τήν εὐχή τῆς γιά
τόν ξενιτεμένο τῆς.

Ὁλος ὁ ἐσωτερικός κόσμος τῆς γυναί-
κας βρίσκει τήν ἐλεύθερη ἐκφρασὴ του στό
κέντημα κι ἡ πλούσια φαντασία τῆς ζωγρα-
φίζεται στό πανί μέ χρώματα θαυμαστῆς ἀρ-
μονίας καί χαριτωμένα σχέδια. Ἡ σκέψῃ
συνταιριάζει μέ τὰ χρώματα, ἡ φαντασία τα-
ξειδεύει ἀνάμεσα σέ λουλούδια, σέ πουλιά,
σέ θάλασσες καί γοργόνες σέ χιλιάδες ἀπο-
χρώσεις. Ἀπλά μέ ζωντανά χρώματα, λευκά

ἢ σύνθετα, μέ πολύπλοκα σχέδια καί χρυσές
κλωστές εἶναι ἡ κληρονομιά πού μᾶς ἄφησε
ἡ γυναίκα τοῦ χθές. Ἔργα ἀξίας καί ἐ-
λεύθερης ἀσχολίας, προσφέρουν κάτι μονα-
δικό, γνήσιο καί πρωτότυπο πού δέ γίνεται
νά συγκριθεῖ μέ τό βιομηχανοποιημένο.

Σήμερα ὅμως ἡ κοπελιά δέν κάθεται
στήν αὐλή μέ τό βασιλικό ἢ στ' ἀσπρισμένα
"περπατάκια" νά κεντήσῃ ὅπως ἄλλοτε. Δέν
κάθονται πιά κάνοντας "βεγγέρα" οἱ χωρια-
νές μας, νά πλέκουν φιλέδες, νά φτιάχνουν
κουβέρτες, νά κεντοῦν σεντόνια μέ κοφτό
κέντημα, ἢ ἀνεβατό, ἢ ἀζούρι γεμιστό ἢ
σκέτο. Τώρα δέν κεντοῦν δαντέλες γιά τήν
"προίκα" γιατί οἱ βιομηχανίες ἀνέλαβαν τήν
μαζική παραγωγή.

Αυτό δέν συμβαίνει μόνο στην Τήνο, μά σ' όλη την Έλλάδα. Τώρα στά σπίτια δέν απομένουν παρά έλάχιστα "άργαλειά". Στο ύφαντήριο μόνο της χώρας πού άπασχολεί άρκετές κοπέλλες ύφαίνονται πετσέτες, τραπεζομάνδηλα, καρεδάκια, ποδιές, φορέματα, ταγάρια κ.ά. καί διαθέτονται άπ'τό κατάστημα τοϋ ύφαντηρίου καί σέ ντόπιους, άλλα τό πιο πολύ σέ τουρίστες καί σέ προσκυνητές. (ΈΑλ. Φλωράκης "Τήνος", λαϊκός πολιτισμός").

Αυτά τά δείγματα της δικιάς μας της γνήσιας λαϊκής παράδοσης, δυστυχώς καθημερινά λιγοστεύουν καί σιγά-σιγά χάνονται. Γιατί θέλουμε πολλές φορές ν' αντίκαταστήσουμε τό παλιό γνήσιο μέ "πλαστικό" βιομηχανοποιημένο καί εύτελές πού δέν μπορεί νά φτάσει την όμορφιά καί την αυθεντικότητα τοϋ χειροποίητου. "Ας μάθουμε νά εκτιμούμε κάθε τέτοιο κι άς μήν τό θεωρούμε παλιό καί άχρηστο. "Ας σκεφθοϋμε πώς για νά γίνει ένα χειροποίητο κέντημα ή ύφασμα χρειάστηκε χρόνος πολϋς, κόπος, ξενύχτι άλλα καί μεράκι, τέχνη, προσπάθεια.

Στό Φαλατάδο βρίσκει κανείς στά σπίτια στολισμένες τίς πιο πολλές γωνιές μέ έργα λαϊκής τέχνης πού τά πιο πολλά είναι άξιοθαύμαστα. Στή μεγάλη σάλα, τό μεσαίο τραπέζι είναι συχνά καλυμμένο μέ κεντητό τραπεζομάντηλο μέ κοφτό κέντημα ή άλλοιωτικά φτιαγμένο μέ τό βελονάκι. Οι μικρές κρεβατοκάμαρες, τόσο μικρές στά παλιά σπίτια όσο νά χωράει τό κρεβάτι, μυρίζουν άσβέστη καί τά κρεβάτια στό "γύρο" τους είναι στολισμένα μέ κάτασπρους γύρους-δαντέλες καμωμένες είδικά γι' αυτό τό σκοπό-σέ μεγάλη ποικιλία από σχέδια.

Μέσα στή μεγάλη ποικιλία τών σχεδίων καί τών θεμάτων πού έχουν νά παρουσιάσουν όλα τά δημιουργήματα της λαϊκής τέχνης στόν τομέα τοϋ κεντήματος καί τοϋ ύφαντοϋ, κυριαρχεί ό θαλασσινός κόσμος. Έ

θάλασσα, τά ψάρια της, οι γοργόνες, τά καράβια έχουν παρουσιαστεί άπειρες φορές. Άποτελεί άγαπημένο θέμα της κοπέλλας πού ζούσε μέ την νοσταλγία καί τή σκέψη τοϋ γυρισμοϋ τών δικών της. ΈΗ ζωή έξάλλου της νησιώτισας είναι μιά διαρκής προσμονή, ένας άτέλειωτος πόνος, ένα άγνάντεμα. Τό καράβι πού έρχεται ή φεύγει, τό ύφαίνει καί τό κεντά.

Τό ίδιο όμως άγαπά νά ζωγραφίζει στό ύφεςμα μέ βελονιές τόν κόσμο τών λουλουδιών. Άγριολούλουδα άπλά κι άνθοδέσμες ποικιλόχρωμες στολίζουν καρέκλες, καναπέδες, κουρτίνες, τραπέζια. Καί τά πουλιά συμπληρώνουν τό διάκοσμο πολλές φορές στά κεντήματα καί στά ύφαντά κι άποτελούν άγαπημένο θέμα στά χειροποίητα αυτά δημιουργήματα.

Λένε πώς στό ύφαντό καί στό κέντημα φαίνεται καί ό χαρακτήρας εκείνης πού τό φτιάχνει. Άν δηλαδή είναι προκομένη ή άκαμάτρα, γνωστικά καί φρόνιμη ή ζωηρή κι έλαφρόμυαλη. Είναι τό κέντημα ή έκφραση της ψυχής της γυναίκας πού μετά από τίς κοπιαστικές δουλειές τοϋ νοικοκυριοϋ έφτιαχνε τά κεντήματα, πού προορίζονταν περισσότερο για τό στόλισμα τοϋ σπιτιοϋ καί λιγώτερο για τό ντύσιμο της οίκογενείας.

Τό κέντημα είναι μιά άπασχόληση συνδεμένη άναπόσπαστα μέ την ιστορία της γυναίκας. Άνάγεται στόν τρόπο της ζωής της πού άλλοτε ήταν χωρίς κοινωνικό περιεχόμενο. Στο χωριό κάθονταν τ' άπογεύματα οι κοπέλλιές τίς γειτονικές καί στά "τρίστατα" καί κεντοϋσαν, έλεγαν ιστορίες καί διασκεδάζαν. Αυτό γινόταν ακόμα καί τίς Κυριακές. Τά σεντόνια της προίκας μόνη της τά έφτιαχνε μέ τό φώς της λάμπας τίς "βεγγέρες" τό βράδυ ή μέ τόν ήλιο τίς μέρες τοϋ καλοκαιριοϋ καί της άνοιξης. Έπρεπε νά γεμίσει τίς άδειες της ώρες καί τό κέντημα ήταν μιά ώραία εύκαιρία.

Καί σήμερα αυτό γίνεται. 'Ο καλα-
θας της "Βωλάξ", μέ πολύ μεράκι καί συνεί-
δηση της τέχνης του φτιάχνει τά προϊόντα
της δουλειᾶς του σέ ὅλα τά μεγέθη, ὅπως
εἶναι τά καλάθια, τά κοφίνια, οἱ νταμιζᾶ-
νες, τά πανέρια. 'Η "Βωλάξ" ἦταν καί συνε-
χίζει νά εἶναι τό κυριότερο κέντρο καλα-
θοπλεκτικῆς της Τήνου. Καί τά δημιουργή-
ματά της συγκεντρώνουν τό ἐνδιαφέρον ὅχι
μόνο τῶν ντόπιων πού τά χρησιμοποιοῦν γιά
τή δουλειά τους - οἱ γεωργοί τά κοφίνια
καί τά καλάθια γιά τίς μεταφορές, κι οἱ
ψαράδες τά πανέρια - μά καί τῶν ξένων πού
κάθε χρόνο ἐρχονται στό νησί.

Σ' ὅλα τά χωριά της Τήνου ὑπάρχουν
ἐξαίσια δείγματα λαϊκῆς τέχνης μέσα στά
σπίτια πού ὅμως εἶναι δυστυχῶς ἐντελῶς πα-
ραμελημένα καί ἀγνοημένα. "Ἴσως δέν ἔτυ-
χε ποτέ οἱ γυναῖκες ν' ἀκούσουν πῶς ὅλα
αὐτά ἔχουν ἀξία καί ἄς εἶναι παλιά." Ἐχουν
ἀξία γιατί εἶναι καμωμένα μέ τό χέρι, γιὰ-
τί παρουσιάζουν σχέδια πρωτότυπα καί μο-
ναδικά, γιατί ἂν καταστραφοῦν ἢ χαθοῦν δέν
ξαναβρίσκουμε τά ἴδια.

"Ἀς τό μάθουν λοιπόν ὅλοι αὐτό κι ἄς
προσπαθοῦν κάθε τέτοιο κέντημα, ὑφαντό,
γλυπτό ἢ ἄλλο ἀντικείμενο λαϊκῆς τέχνης
νά τό δ ι α τ η ρ ο ῦ ν νά τό π ρ ο -
σέ χ ο υ ν καί νά τό ἀ ξ ι ο π ο ι ο ῦ ν
Κάνουν σφάλμα βαρύ ὅσοι δέν τά φροντίζουν
ἔργα τήνης ἀξίας, κι ἀκόμα χειρότερα ὅσοι
τά πουλοῦν σέ πλανόδιους ἐμπόρους γιά λί-
γα λεφτά.

Τά δημιουργήματα αὐτά της ὕλης
λαϊκῆς τέχνης μποροῦν νά γίνουν πηγή ἐμ-
πνευσης γιά μᾶς τοὺς νεώτερους. Αὐτοί πού
τά βρίσκουν τά διαφοροποιοῦν καί φτιά-
χνουν δικές τους καινούργιες συνθέσεις μ'

ἄλλα χρώματα ἢ σχήματα. Μ' αὐτό τό τρόπο
ἢ λαϊκή τέχνη κι ἰδιαίτερα τά κεντήματα,
θά μεταδίδονται ἀπό γενιά σέ γενιά καί θ'
ἀποτελοῦν πάντα ἓνα κομμάτι της 'Ελληνι-
κῆς παράδοσης.

"Ἐπειτα εἶναι ἓνα δείγμα της ἰδιαί-
τερης εὐαισθησίας της γυναίκας πού αἰσθά-
νεται τήν ἀνάγκη νά στολίζει καί νά δί-
νει χαρά.

"Ἀς μή μιλάμε ὅμως γιά τή γυναίκα
γιατί ὑπάρχει κι ὁ ἄλλος, ὁ λαϊκός τεχνί-
της, ὁ ἐξίσου ἐπιδέξιος κι εὐαίσθητος λα-
ϊκός δημιουργός. Καί τό χέρι τοῦ Τηνια-
κοῦ λαϊκοῦ τεχνίτη, ἀπ' τά παλιά χρόνια
θαυματούργησε. "Ἐδωσε ἀμέτρητες μορφές
ὅχι μόνο στή κλωστή - τό χέρι της γυναι-
κας - μά καί τό ἀνδρικό χέρι διαμόρφωσε
τό πηλό, τό ξύλο κι ἀκόμα ἔδωσε ἀπειρες
μορφές στό καλάμι φτιάχνοντας καλάθια ἢ
κοφίνια. "Ἐδωσε κι ἐκεῖ ζωγραφιστά ἢ ἀ-
νάγλυφα τό μεράκι του, τόν πόνο του, τό
συναίσθημά του.

Πρέπει νά ξέρουμε πῶς κι ἡ καλαθο-
πλεκτική πού γίνεται καί τόσο φημίζεται
στήν Τήνο, εἶναι ἓνας τομέας της λαϊκῆς
τέχνης πού πρέπει νά προσεχτεῖ ἰδιαίτερα.

'Ο 'Επαμ. Γεωργαντόπουλος στήν ἱστο-
ρία της Τήνου "Τά Τηνιακά" (1889) γράφει:
"Μεγάλως δ' ὠφελοῦνται οἱ κάτοικοι χωρίων
τινων, μάλιστα δέ οἱ τῶν Δύο Χωριῶν, ἐκ
της διὰ καλάμων κατασκευῆς κοφίνων καί κα-
λάθων, πολλαί δέ γυναῖκες της πόλεως, ἐκ
της διὰ χαράδρων = χάνδρων κατασκευῆς σει-
ραδίων - cordonnets καί ἄλλων ποικίλων
χειροτεχνημάτων" Καί παρακάτω ἀναφέρει ὅ-
τι αὐτά ἀγοράζονται "μετά πόθου" ἀπό τοὺς
ἐπισκέπτες καί τοὺς προσκυνητές:

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

Σ'αυτή τήν απλή και μικρή έκδοση, για τήν ενημέρωση τών μελῶν, θά θέλαμε νά θίξουμε ἕνα ἀπό τά πιό καυτά προβλήματα τοῦ νησιοῦ μας. Τήν 'Υγεία ποῦναι ὅτι πιό πολύτιμο μπορεῖ νά πεθυμίση κανεῖς.

Κι ὅμως ἐνῶ θάπρεπε ἀπό μεριᾶς κράτους, ὅλο αὐτό τό φάσμα τῆς ὑγείας ν' ἀρχίσει νά μπαίνει σέ κάποιο δρόμο, βλέπουμε πῶς στέκεται στά ἴδια ἐπίπεδα.

Κάθε τόσο γίνονται διάφορα περιστατικά, πού ἀναστατώνουν τούς συγγενεῖς τῶν παθόντων, κι' ἄλλα καί τό δημόσιο αἴσθημα.

Κάτι ὅμως πρέπει νά γίνεῖ κάποτε. Κι αὐτό τό κάτι ἂν δέν τό ὑλοποιοῦν αὐτοί πού ἔχουν ὑποχρέωση, θά πρέπει νά δοῦμε τί μπορούμε νά κάνουμε, γιά νά τούς υποχρεώσουμε νά τό κάνουν.

Τό πρόβλημα εἶναι γιά ὅλους τό ἴδιο καί τό ἴδιο ἐνδιαφέρει ὅλους. Γιατί καθενας μπορεῖ νᾶναι παθὼν ὁποιαδήποτε στιγμή. Πρέπει λοιπόν νά ἐνεργοποιηθοῦμε, γιά νά σταματήσῃ κάποτε αὐτό τό ρεζιλέμα τῆς ἀνθρώπινης προσωπικότητας στίς μέρες μας, διότι δέν ὑπάρχουν κατὰ καιροῦς οὔτε τά στοιχειώδη μέσα γιά τίς ὥρες ἀνάγκης.

Πρίν ἀπό μερικά χρόνια, ἐνῶ τό ἐνδιαφέρον θάπρεπε νᾶναι ἀπό πλευρᾶς κράτους, γιά τήν παροχή μιᾶς στοιχειώδους προσφορᾶς, πέρα ἀπό τό ἀγροτικό ἱατρεῖο τοῦ χωριοῦ, ἕνας Τηνιακός δώρισε χῶρο καί χρήματα, γιά νά γίνῃ ἕνας ἱατρικός σταθμός, οὕτως ὥστε νά ὑπάρχει κάτι παραπάνω ἀπό πλευρᾶς ὑλικοῦ καί προσωπικοῦ, ἐξυπηρετώντας μερικές χιλιάδες κατοίκους. Δέν θάπρεπε λοιπόν πρῶτοι οἱ λεγόμενοι τοπικοί παράγοντες νά δραστηριοποιηθοῦν, μιὰ καί ἔγινε μιὰ ἀπαρχή καλλιτέρευσης στόν τομέα αὐτόν στό νησί μας; Δέν θάπρεπε νά βελτιώνεται συνέχεια ἀπό πλευρᾶς ἐξοπλισ-

μοῦ καί λειτουργίας του. Καί μὴν μᾶς ποῦν ὅτι ἀδυνατοῦν γιά μιὰ τέτοια μικρή προσφορά.

Γιά νά πάψῃ κάποτε ὁ κάθε νησιώτης, (καί οἱ πιότεροι δέν ἔχουν τήν οἰκονομική δυνατότητα), νά κάνει ταξείδι στήν 'Αθήνα, πού κι' ἐκεῖ ἡ κατάσταση δέν εἶναι καλύτερη ὅπως καί σ' ὅλη τήν χώρα μας.

Ξέρουμε πῶς ὑπάρχει ἔλλειψη κρεβατιῶν στά νοσοκομεῖα, ξέρουμε ὅτι ἡ εἰσαγωγή στά νοσοκομεῖα εἶναι δικαίωμα, καθώς ἐπίσης ξέρουμε ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτῆ περι-ορίζει τόν κάθε ἄνθρωπο νά ἀσκήσῃ τό δικαίωμα του αὐτό.

Τό ἀποτέλεσμα εἶναι, πολλοί νά πηγαίνουν σέ ἰδιωτικές κλινικές, νά ξεοδεύουν τά χρήματά τους, πού ὅλοι ξέρουμε πῶς τά βγάζουν, καί τελικά τό ἐπίπεδο νοσηλείας δέν εἶναι πάντα αὐτό πού πρέπει.

Μετά ὑπάρχει καί πάντα ὑπῆρχε ὁ τρόπος τοῦ νά κατορθώσῃ κάποιος νά μπεῖ στό νοσοκομεῖο: Πρῶτοι εἶναι οἱ διάφοροι γιατροί, πού ἀφοῦ κάνεις τήν σχετική ἐπίσκεψη στό ἱατρεῖο τους, σοῦ ζητᾶνε τόσα..... γιά νά σέ βάλουν στό νοσοκομεῖο καί νά σέ γιατροπορέψουν, (ἔχουμε πολλά πρόσφατα παραδείγματα). Δεύτεροι οἱ πολιτικοί, πού κάνουν πραγματική ψηφοθηρία, ὅτι δῆθεν προσφέρουν μιὰ κάποια ὑπηρεσία, ἐνῶ θά μπορούσαν ἀπό τήν θέση τους νά φτιάχνουν σιγά-σιγά, αὐτή τήν ἀξιοθρήνητη κατάσταση.

Πρέπει λοιπόν ὅλοι μας, ἀντί νά περیمενουμε ὅτι κάτι θά μᾶς συμβεῖ, νά βροῦ με τρόπους γιά νά πάψῃ νά ὑπάρχει πιά αὐτό τό αἴσχος τῆς κοινωνικῆς προ-στασίας τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου στίς μέρες μας, ἀξιῶνοντας:

α) ἐξασφάλιση ἐπαρκῶν νοσηλευτικῶν ἰ-δρυμάτων.

- β) τόν εξοπλισμό τους με όλα τα σύγχρονα ιατρικά μέσα.
- γ) προστασία των παιδιών από την βρεφική ηλικία.
- δ) μέτρα προληπτικής υγιεινής και
- ε) να καταπολεμηθούν οι κοινωνικές νόσοι.

Καί τό κυριώτερο τή προστασία τοῦ περιβάλλοντος, πού εἶναι σύγχρονα καί δική μας ὑποχρέωση.

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ - ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Όταν μιλάς γιά ἕνα χωριό, ἕνα νησιώτικο χωριό, τό μυαλό σου ζωγραφίζει μιὰ ὀμορφη ἄσπρη γωνιά, μέ πολύ φῶς, ἥλιο καί ζωή, κατάσπρες αὐλές, γλάστρες μέ μυρωδάτα γαρύφαλλα.

Στενά σοικιάκια μέ καλντερίμι, ζωγραφιστά μέ ἀσβέστη, πού ξεδιπλώνονται κάτω ἀπό καμάρες θολωτές.

Μιά χαρακτηριστική ἄποψη πού δίνει ἰδιαίτερο χρῶμα στήν ξεχωριστή ὀμορφιά τοῦ χωριοῦ.

Ξέρουμε ὅλοι μας ὅτι ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι, θά ὑπάρχουν καί ἀρρώστιες καί αὐτοί πού καλοῦνται νά ἐντείνουν τίς προσπάθειές τους σ' αὐτό τόν ἀγῶνα, εἶναι οἱ γιατροί, οἱ ὁποῖοι θά πρέπει κάποτε νά καταλάβουν ὅτι σήμερα εἶναι ἕνα κοινωνικό κεφάλαιο καί ὅτι ὁ ρόλος τους εἶναι ἀπό τούς σπουδαιότερους στήν ἀνθρώπινη κοινωνία. Ἀλλά γιά τή συγκεκριμένη κατάσταση στό τομέα αὐτό στό νησί μας θά ἐπανέλθουμε σύντομα κι' ἀναλυτικά.

Βρύσες μέ μαρμαρένιες γούρνες, πρασινισμένες ἀπό τά χρόνια, μά πάντα καθαρές, νά ζηλεύς, νά σκύψης καί νά δροσι-στῇς.

Κι αὐτή ἡ εἰκόνα λάμπει πάντα ἀπό καθαριότητα καί μιὰ ἡσυχία, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Καθαριότητα - φῶς - ἥλιος - δροσιά-θάλασσα. Όλοι μας αὐτά ὀνειρευόμαστε καί αὐτά ψάχνουμε γιά νά βροῦμε, πιο πολύ ὅσοι μένουν στήν πόλη, στούς θορύβους, τήν ὀμίχλη ἀπό, τά καυσαέρια, τό τσιμέντο καί τίς σακκοῦλες τίς νάϋλον, τίς γεμάτες σκουπίδια σέ κάθε γωνιά καί τετράγωνο. Στίς μαῦρες πολυκατοικίες ἀπ' τά μαζούτ κι ἀπ' τήν σκόνη, τά σκεβρωμένα δέντρα πού διψᾷνε γιά ἥλιο.

Μά καί ὅσοι μένουν στό χωριό, δέν μπορεῖ παρά νά ἐπιδιώκουν καί νά ἐκτιμοῦν αὐτή τήν εἰκόνα-πρότυπο, τοῦ καθαροῦ δρόμου, τῆς λουλουδάτης αὐτῆς, τῆς κατάσπρης καμάρας, τοῦ ἀσβεστωμένου σπιτιοῦ.

Καί μιὰ πού ἀπ' αὐτήν τήν ὀμορφη ζωγραφιά ὁ ἥλιος, τό φῶς, ἡ δροσιά καί ἡ θάλασσα μᾶς προσφέρονται ἀπλόχερα σ' αὐτόν τόν τόπο, μένει σέ μᾶς τό ἄλλο κομμάτι: ἡ φροντίδα τῆς καθαριότητος.

Βέβαια, τὰ προβλήματα σ'ένα χωριό νησιώτικο ή στεριανό, πού σχετίζονται μέ τήν καθαριότητα, εἶναι πολλά. Τά προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπ'αὐτήν τήν ἴδια τήν ζωή στό χωριό. Τό χωριό μέ τίς κότες, τό χωριό μέ τίς κατσίκες καί τὰ μουλάρια, ἰδίως γιά τὰ χωριά πού δέν ἔχουν ἕνα περιφερειακό δρόμο. Ἕνα δρόμο δηλαδή, πού νά περνᾷς ἔξω καί γύρω - γύρω ἀπ'τόν οἰκισμό καί πού νά χρησιμεύει γιά τό πέρασμα τῶν ζώων ἀπό τήν ἔξοχή, στό βραδυνό κατάλυμα ή ἀπ'τό ἕνα μέρος στό ἄλλο.

Παράλληλα ἕνα κοτέτσι, ἕνας σταῦλος, τό κατάλυμα δηλαδή τῶν ζώων, χρειάζεται μεγάλη περιποίηση ἄν δέν εἶναι δυνατή ή μεταφορά τους ἔξω ἀπ'τό χωριό. Ἡ λύση εἶναι πάντα ὁ ἀ σ β ἔ σ τ η ς, πού βοηθά, ὄχι μόνο νά ὁμορφαίνει ὁ χῶρος, μά καί μιὰ πρώτης τάξης ἀπολύμανση γιά ὁποιοδήποτε μικρόβιο, ὁποιαδήποτε ἐστία μόλυνσης.

Μά δέν εἶναι μόνο τὰ ζῶα πού λερώνουν τόν δρόμο. Τά σκουπίδια τὰ πεταμένα στίς γωνιές δέν προσφέρουν φυσικά μιὰ εἰδυλλιακή εἰκόνα. Εἴμαστε λοιπόν ἑμεῖς οἱ ὑπεύθυνοι. Ἐμεῖς πού ἀδιαφοροῦμε ἀπό συνήθεια ή καί χωρίς νά τό θέλουμε. Εἴμαστε ἑμεῖς πού θά πετάξουμε τό κουτί τὰ σπέρτα στό δρόμο, ἔτσι καθώς περπατᾷμε.

Ἐμεῖς πού δέν μαθαίνουμε τὰ παιδιά μας, ὅταν τρῶνε τήν σοκολάτα νά μήν σκορπᾶνε τό χαρτί στούς δρόμους. Θά μοῦ πῆς τί νά τό κάνουν: Καλάθια ἀπορριμάτων λοιπόν. Μήν γελάσεις καί μήν πῆς μάταιος κόπος. Στήν ἀρχή βέβαια, ἴσως νάχεις δίκιο. Μετά ὅμως εἶναι ζήτημα συνήθειας. Στήν ἀρχή θά πετάξουμε τό ἄδειο πακέτο ἀπ'τά τσιγάρα στό καλάθι καί ὄχι στήν ἄκρη τῆς σκάλας τοῦ γείτονα. Καί μετά τό παιδί μας, ἀκολουθώντας τό παράδειγμά μας, θά πετάξει τό κουτί τῆς τσίχλας στό καλάθι. Καλά ὡς ἐδῶ θά μοῦ πῆς. Τό καλάθι ὅμως ποίος θά τό ἀδειάση; Ἄς ποῦμε λοιπόν, στόν τομέα αὐτόν, νά βοηθήση λίγο καί ὁ δάσκαλος. Δέν θά ξεχάσω ποτέ τόν δικό μου δά-

σκαλο, νά μᾶς βάζει στήν σειρά τὰ παιδιά τοῦ σχολείου καί ὅλοι μαζί νά καθαρίζουμε ἕνα δρόμο ἀπ'τίς πέτρες καί τὰ σκουπίδια.

Στ'ἀλήθεια ὁ ρόλος τοῦ σχολείου θά μπορούσε νά εἶναι πολύ σημαντικός. Στόν τομέα ἐνημέρωση, στόν τομέα καθοδήγηση, ἐξεύρεση λύσεων, ἀνάλογα μέ τό κάθε παρουσιαζόμενο πρόβλημα καί πάντοτε σέ συνεργασία μέ παιδιά καί γονεῖς.

Γιατί τό πρόβλημα τοῦς περιβάλλοντος -τό πρόβλημα τῆς ἐποχῆς- εἶτε πρόκειται γιά χωριό, εἶτε πρόκειται γιά πόλη, γιά τό ὁποῖο γίνεται πολὺς θόρυβος καί χύνεται πολὺ μελάνι, εἶναι μιὰ ὑπόθεση πού ἀφορᾷ ὅλους μας. Ἄν δέ τό πιστέψουμε αὐτό κι'ἄν δέν κοπιᾶσουμε, θά καταντήσουμε ὅλοι νά μένουμε σέ μικρογραφίες τῆς Ἀθήνας.

Λέγοντας χωριό μοῦρχεται στό νοῦ καί κάτι ἄλλο. Σοῦχει τύχει καί σένα ὅπως ὅποτε, νά κυκλοφορήσης νύκτα σ'ένα χωριό. Μή μοῦ πῆς πῶς δέν σκόνταψες σέ πέτρες πεταμένες ή σ'ένα σκαλοπάτι. Μή μοῦ πῆς πῶς δέν σέ τρόμαξε μέσ τό σκοτάδι μιὰ σκιά, ή μιὰ ὑποψία πού σέ φόβισε ἔστω καί μιὰ στιγμή περπατώντας τήν νύκτα στό λιγοστό φῶς.

Βέβαια τό ἔργο τῆς ΔΕΗ εἶναι σημαντικό. Τό πέρασμα ἀπό τόν λύχνο τοῦ λαδιοῦ, τήν λάμπα τοῦ πετρελαίου, στήν λάμπα τοῦ ἠλεκτρικοῦ, ἦταν μιὰ σημαντική πρόοδος. Ὅπως ὅποτε ὅμως χρειάζεται περισσότερο φῶς στούς δρόμους. Τουλάχιστον τίς μέρες τίς γιορτινές, τίς Κυριακές. Τίς μέρες τίς ξεχωριστές πού θά ξεφυχήσης λίγο παραπάνω, πού θάρθει ἕνας φίλος ἀπό ἄλλο χωριό, πού δέν θά ξέρει τὰ κατατόπια, νά μήν χρειαστεῖ νά περπατήσει τοῖχο-τοῖχο, μήπως "μετρήσῃ" τὰ σκαλοπάτια. Νά μήν βροῦν τὰ πόδια του στά σκαλοπάτια, καί τέλος νά μπορέσει νά βρεῖ τόν προορισμό του πιό εὐκολα.

Ὅλα αὐτά θά μᾶς κάνουν νά ρωτήσουμε. Δέν γίνεται νά βελτιωθεῖ ή κατάσταση

ση; Ναί. Είναι πολύ απλό καί εύκολο. "Αν μόνο τό σπίτι του νά φροντίσει, αλλά καί σκεφθοῦμε πώς ὁ καθένας ἀπό μᾶς δέν ἔχει ἕνα ὁλόκληρο χωριό. Τό χωριό του.

ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Τό πρόβλημα τῆς ἀποχέτευσης εἶναι πράγματι ζωτικῆς σημασίας γιά τή κοινότητά μας. Βέβαια ἐτοῦτο ἀπασχολεῖ σοβαρά καί μεγάλες πόλεις πού τῶχουν ἀκόμη ἀνεπίλυτο, ἀλλά δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι καί τό χωριό μας χρειάζεται νά προχωρήσῃ κι' αὐτό στά βήματα τῆς ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερης ἀξιοποίησής του. Κι' ἕνας παράγοντας γιά νά φτάσουμε σέ καλύτερες συνθῆκες ζωῆς εἶναι κι' ἡ λύση τοῦ ἀποχετευτικοῦ.

"Ἦδη τό θέμα ἀντιμετωπίζεται σέ διπλανές κοινότητες. Ἡ κοινότητα Στενῆς πῆρε 500.000 ἀπ' τή Νομαρχία Κυκλάδων γιά τήν ἀποχέτευση. Κι' ἄλλες κοινότητες τό ἴδιο. Παράλληλα οἱ χωριανοί προγραμματίζουνε τή δική τους βοήθεια, μέ προσωπική ἐργασία, στά πλαίσια τῆς ἐκτέλεσης μιᾶς μελέτης πού ἔχει βγῆ γιά τό δίκτυο κάθε χωριοῦ.

Ἐμεῖς σ' αὐτό ὑστεροῦμε. Πρέπει νά γίνεῖ ὁργανωμένη κίνηση καί μεθόδευση τῶν ἐνεργειῶν κι' ἀπ' τή μεριά τῆς κοινότητας καί τῶν Συλλόγων στούς κρατικούς φορεῖς, οὕτως ὥστε νά ἐγκριθῇ καί γιά τό φαλατάδο τό πρῶτο κονδύλι γιά τήν ἀποχέτευση.

Ταυτόχρονα χρειάζεται ὁ σχεδιασμός τοῦ ἔργου καί κάθε μορφή μελέτης πάνω σ' αὐτό καί τήν ἐκτέλεσή του.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐλλείψεις ὑπάρχουν στό χωριό κι' ἄλλες. Ἀλλά θέματα πού σχετίζονται μέ τήν ὑγεία ὅπως αὐτό, δέ πρέπει νά μένουν πίσω. Ἀλλωστε εἶναι καί δεῖγμα πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης ἡ λύση του.

Οἱ σημερινές συνθῆκες στήν ἀποχέτευση τοῦ χωριοῦ μας μόνο σ' ἀνθρώπους τοῦ 20οῦ αἰῶνα δέν ταιριάζουν. Εἶναι πράγματι ντροπή καί πληγή γιά τήν κοινότητα, πού πρέπει γρήγορα νά θεραπευτῇ. Ἀς ξεκινήσουμε λοιπόν μέ πρακτικές ἐνέργειες. Ἦδη

σάν πρῶτο βῆμα ὁ Σύλλογός μας, ἀπευθύνθηκε στή Νομαρχία Κυκλάδων καί ζήτησε νά περιληφθῇ καί ἡ Κοινότητά μας στό πρόγραμμα πού ἤδη ἐγκρίθηκε γιά τά κυκλαδονήσια. Ὅμως τίποτα δέν ἐγίνε ἀκόμη. Ἐμεῖς θά συνεχίσουμε νά ἐνεργοῦμε σ' αὐτή τή κατεύθυνση. Κι' ἐλπίζουμε ὅτι ὁ Νέος Νομάρχης, διαπιστώνοντας τήν ἀνιση μεταχείριση θά θελήσῃ νά ἐντάξῃ καί τή Κοινότητά μας στό ἄμεσο πρόγραμμα χρηματοδότησης τοῦ ἀποχετευτικοῦ. Ἡ φωνή μας δέ θά πάψῃ ἂν δέ βροῦμε ἀνταπόκριση.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

Έπειδή πιστεύουμε ότι τό ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ τραγούδι, πρόσφερε πολλά στη διαμόρφωση της λαϊκής ψυχής, μιά άλλη εποχή, κάνουμε μιά αναδρομή στο παρελθόν, καί τήν ιστορική του διαδρομή.

Ένας φίλος του συλλόγου μας, μετά από μιά κοπιαστική μελέτη, μάς έδωσε αυτό τό κείμενο πού θ' ακολουθήση, καί θά δημοσιευθῇ σέ συνέχειες.

1. Μέ τίς πηγές του στά λιμάνια τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου τοῦ 19ου αἰώνα, τό λαϊκό μας τραγούδι, τό τραγούδι τῆς Ἑλληνικῆς ἐργατιᾶς, κάνει τήν ἐμφάνισή του στόν Πειριά τά πρῶτα τριάντα χρόνια τοῦ αἰώνα μας, φουντώνει κι ἀκμάζει ἀπό τό 1930 ὡς τό 1950, καί ἀπό κεῖ καί πέρα ξεφτίζει. Τό βρυκολάκισμά του τῶν τελευταίων χρόνων ἴσως συνεχιστεῖ, ὥσπου νά τό θάψουμε σωστά· νά λυώσει νά γίνηι λύπασμα ἑνός νέου τραγουδιοῦ πού θά μπορέσει νά μάς ψυχαγωγήσῃ.

Αὐτό πού θά προσπαθήσουμε νά δοῦμε ἐδῶ εἶναι ἡ ἐποχή, οἱ οἰκονομικοκοινωνικές συνθήκες, καί οἱ ἄνθρωποι, ἡ τάξη ἡ τό στρῶμα - γιατί γιά στρῶμα πρόκειται - πού δημιούργησαν τό Ρεμπέτικο Τραγούδι. Καί πρῶτα ἀπ' ὅλα ἡ ἐποχή.

Τό λαϊκό μας τραγούδι, τά ἀστικά μας κέντρα καί τό Ἑλληνικό κράτος ἀναπτύχθηκαν σχεδόν συγχρόνως. Τό ἑλληνικό κράτος ἀπό τήν ἀρχή θεώρησε τή λαϊκή παράδοση ὑποπιτη γιατί ἦταν παράδοση σκλαβιάς, ὑλικῆς φτώχειας καί πολιτικῆς ἀδυναμίας. Ὁχι μόνο δέ θά ἔμποροῦσε νά συμβάλλει στή δημιουργία ἑνός ἀκμαίου, μοντέρνου κράτους, ἀλλά ἴσως θά ἦταν καί ἐμπόδιο. Ἡ ἐξαφάνιση τῆς ζωντανῆς παράδοσης τοῦ Ἑλληνα χωριάτη ἦταν ἀναγκαία γιά νά πλησιάσουμε τόν μεσουρανοῦντα Δυτικό πολιτισμό.

Ὁ ἀστὸς πού ἔχει τά μέσα νά ἀκολουθήσῃ τό οἰκονομικό προσοδοφόρο ρεῦμα τῆς Δύσης, ἀποδέχεται τήν κουλτούρα τῆς. Ἡ ἀστική τάξη ὅμως καταπίνει ἀμάσητο τό Δυτικό Πολιτισμό, δημιουργεῖ παράλληλα μιά ἰδεολογία πού προσπαθεῖ νά δείξει ὅτι αὐτό δέν εἶναι ἄρνηση τοῦ παραδοσιακοῦ θησαυροῦ μας, τοῦ ιστορικοῦ ἐαυτοῦ μας. Ὁ Σωβινισμός καί ἡ πατριδοκαπήλῖα συμβαδίζουν μέ τήν καταστροφή τῆς λαϊκῆς μας παράδοσης καί ρίχνουν στάχτη στά μάτια μας.

Ἀντίθετα μέ τούς ἀστούς, ἡ τελευταία τάξη στήν οἰκονομικοκοινωνική ἱεραρχία, δέν ἔχει ἄμεσο κίνητρο ἢ εὐκαιρία νά ἀποχτήσῃ καί νά χρησιμοποιήσῃ τήν δυτική κουλτούρα. Ἡ μοίρα τους, καί τό ξέρουν, εἶναι δεμένη μέ τό κάρβουνο πού φτιάριζουν, τά ἐμπορεύματα πού χαμαλεύουν, μέ τά ζῶα πού σφάζουν κ.λ.π. Ἡ ἐργατική τάξη τῶν νέων πόλεων, σ' αὐτή τή καμπή τῆς ἱστορίας μας, εἶναι ἡ μόνη κοινωνική τάξη πού συνεχίζει καί προωθεῖ τήν λαϊκή μας παράδοση καί γενικά τίς ἐκφραστικές τέχνες, τό μόνο κλαδί τῆς παράδοσης πού δέν χτικιάζει ἀπό τήν ἐπιβολή τῆς δυτικῆς κουλτούρας, ἀλλά πού μπολιάζεται θετικά, καρποφορεῖ καί γεννᾷ νέες μορφές. (Συνέχεια στό ἐπόμενο τεῦχος).

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ ΑΘΑΝΑΤΟΙ

Γιά τούς συγχωριανούς μας, πού πρόσφατα φύγανε από κοντά μας, εύχόμαστε νά εἶναι ἐλαφρύ τό χῶμα πού τούς σκέπασε,

ANNEZA ΔΗΜΟΥΛΑ

ΜΙΧΑΛΗ ΒΙΔΑΛΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΒΙΔΑΛΗ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΕΦΑΛΛΩΝΙΤΗ

ΓΕΩΡΓΙΟ ΤΖΑΝΟΥΛΙΝΟ

ΜΑΝΩΛΗ ΑΛΒΕΡΤΗ

ΝΙΚΟΛΑΟ ΒΙΔΑΛΗ

ΕΥΧΕΣ

Στό ΜΑΡΚΟ ΑΠΕΡΓΗ πού πρίν λίγο καιρό, άνοιξε τό μαγαζί του, πάνω στόν καινούργιο δρόμο, εύχόμαστε νά πραγματοποιηθοῦν οἱ προσδοκίες του, ὅπως καί σέ κάθε άλλο χωριανό μας.

ΠΑΡΑΔΟΘΗΚΕ Η ΜΕΛΕΤΗ
ΤΟΥ ΚΟΙΝ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΦΑΛΑΤΑΔΟΥ

Ὁ Πολ. Μηχανικός ΔΗΜ.Χ. ΑΘΗΝΑΙΟΣ, παρέδωσε τή μελέτη, τοῦ κοινοτικοῦ καταστήματος, στόν πρόεδρο τῆς κοινότητας Γ. ΖΙΑΝΝΑΡΑ. Τήν ἀμοιβή του γιά τήν μελέτη τοῦ Κοιν. Καταστήματος, καί τοῦ πνευματικῆς κέντρου, τήν πρόσφερε δωρεάν, στή μνήμη τῆς μητέρας του, ΑΓΛΑΪΑΣ Χ. ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Οἱ ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΟΙ, τόν εὐχαριστοῦν καί τοῦ εὐχονται κάθε καλό.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙ

Δέν θά προσπαθήσουμε, καί δέν θά τό κάνει τό φύλλο αὐτό, ὅσο ἐκδίδεται καί ὁ-

σο ἐξαρτᾶται ἀπό μᾶς νά εὐνοοῦμε πρόσωπα, ὅμως... σ' αὐτή τή φάση, ὅπως ὅλοι ξέρουμε, τό χωριό μας γνωρίζει αὐτό τόν καιρό ἕνα ὄργανό καί μιᾶ πρόοδο, πού σέ σύγκριση μέ τά ἄλλα χρόνια εἶναι πολύ καλύτερη. Ὅμως τό τάδε ἔργο ἢ τό δεῖνα, δέν τελειώνουν ἀπ' τή μιᾶ μέρα στήν ἄλλη, καί πιστεύουμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού στίς μέρες τους, μπαίνει κάτι μπροστά, οἱ ἴδιοι πρέπει νά τό τελειώνουν, γιὰτί ξέρουν, ἔχουν ζήσει ὅλο τό ἱστορικό, τῆς κάθε προσπάθειας. Δέν θά θέλαμε μ' αὐτό νά εὐνοήσουμε κανέναν, ἀλλά μέ τίς σημερινές συνθήκες πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ σημερινός ΠΡΟΕΔΡΟ ἔχει καθήκον νά συνεχίση, γιὰ νά τελειώση ὅτι ἄρχισε μέ τό κοινοτικό συμβούλιο.

ΓΙΑ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ

Πρίν από δυό χρόνια, έστειλε στο σύλλογο μας καί στή κοινότητα, διαβεβαιώσεις, γιά κείνο τό ξρημο κομμάτι χωματόδρομου (πέντε δρόμοι-ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ) ότι θά ασφαλοστρωθῇ γιά νά μήν ἔχουμε πάλι τά καθιερωμένα, ὅπως κάθε χρόνο. Δέν τά ἀναφέρουμε γιατί τά ξέρουν, πολλά εἶναι τά ἄλута προβλήματα τοῦ χωριοῦ μας, ὅμως κι' αὐτό ἔχει γίνει ἐφιάλτης. Καί τό τονίζουμε γιά τήν ἀμεσότητά του, πρίν μπῇ ὁ χειμώνας, Π Ε Ρ Ι Μ Ε Ν Ο Υ Μ Ε.....

ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ὁ Σύλλογος τῆς Ἀθήνας, στή προσπάθειά του νά πετύχει ὅσο τό δυνατόν καλύτερα ἀποτελέσματα, ὅσον ἀφορᾷ τῇ βοήθειά του πρὸς τό σύνολο, ζητᾷ τή συνεργασία τῶν μελῶν του, μέ τό Διοικητικό Συμβούλιο.

Αὐτή τή στιγμή τά γραμμένα μέλη μας εἶναι περίπου 150, ἐνῶ στήν Ἀθήνα οἱ Φαλαταδιανοί εἶναι πολλοί περισσότεροι. Ὡς μήν ξεχνᾷμε λοιπόν τή μικρή γωνιά πού ἔτυχε νά γεννηθοῦμε κι' ὡς προσπάθησουμε νά ἔχουμε μιὰ πιό στενή ἐπαφή μέ τόν τόπο καί τά προβλήματά του. Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό τή συμμετοχή ὅλων τῶν συγχωριανῶν μας, γιά νά γίνει ἡ προσπάθεια μεγαλύτερη καί τό ἀποτέλεσμα καλύτερο.

Δυστυχῶς μέ τό νά εἶναι κανεῖς ἀπλῶς μέλος καί νά εἶναι ἐντάξει, ὅσον ἀφορᾷ τήν συνδρομή του, δέν εἶναι καί τόσο ικανοποιητικό. Θά θέλαμε τά μέλη νά εἶναι πιό κοντά μας. Μέ τήν συνεργασία ὅλων τῶν Φαλαταδιανῶν θά σκεφθοῦμε, θά συζητήσουμε καί θά κρίνουμε πού πονάει τό χωριό, τί ἀνάγκες ἔχει κι' ἐμεῖς σάν νέοι

ἄνθρωποι, σάν ἄνθρωποι πού στόχος μας εἶναι πάντα τό καλύτερο, θά ἀποφασίσουμε γιά τήν λύση τῶν προβλημάτων του. Ἐλάτε λοιπόν κοντά μας, (κάθε Παρασκευή στήν Ἀδελφότητα), θά μπορεῖτε νά βρῆτε κάποιον καί νά μιλήσετε γιά τό χωριό σας.

Οἱ οἰκονομικοί πόροι τοῦ Συλλόγου προέρχονται ἀπό τά ἴδια τά μέλη του. Ἀπό τήν ἐτήσια συνδρομή τοῦ καθενός ἀπό μᾶς. Ἕνα ποσόν πού ὁ καθένας ἔχει δυνατότητα νά προσφέρει. Κι' ἂν ὑπάρχουν ὁρισμένες ἐκκρεμότητες, θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι πρόκειται μόνο γιά ἀμέλεια καί ὄχι γιά ἀδιαφορία.

Γίνονται πολλές προσπάθειες γιά τή συγκέντρωση τῶν χρημάτων. Καί ἀναφερόμενοι στό παρελθόν, θυμίζουμε τίς θεατρικές παραστάσεις, μιὰ στό Φαλατάδο τό καλοκαίρι καί μιὰ στήν Ἀθήνα τό χειμῶνα, μέ κίνητρο ὄχι μόνο τήν οἰκονομική ἐνίσχυση τοῦ Συλλόγου - γιατί σ' αὐτές τίς περιπτώσεις δέν ὑπῆρξαν κέρδη - ἀλλά καί τήν συγκέντρωση ὅλων ἐμᾶς σέ μιὰ πολιτιστική ἐκδή-

λωση. Οἱ χοροὶ τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ τοῦ χειμῶνα βοήθησαν πολὺ τὰ οἰκονομικά τοῦ Συλλόγου. Βέβαια ὅλα αὐτά, μέ τῇ βοήθεια καὶ μόνο τῶν μελῶν του, πού κοντά τους ἤλθαν φίλοι τους ἄσχετοι τελείως μέ τό Φαλατάδο.

Θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ἡ συμμετοχή ὅλων θά εἶναι συνειδητή σέ παντός εἶδους προσπάθεια καὶ ἐκδήλωση.

"Ὁ ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ", ἐνημερώνοντας τό κάθε Φαλαταδιανό γιά τὰ νέα τοῦ χωριοῦ του,

γράφοντας κάθε τί πού ἔχει σχέση μέ τὰ προβλήματα του, τίς χάρες του καὶ τίς λύπες του, εὐχαριστεῖ τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου, κι' ὅλους ὅσους ἀγαποῦν τό Φαλατάδο, γιά τίς προσφορές τους μέχρι σήμερα, κι ἐλπίζει ὅτι θά βρεῖ πρόθυμους ἀναγνώστες καὶ συνεργάτες, ὥστε νά μπορεῖ νά κυκλοφορεῖ συνεχῶς, γιά νά μπορέση τελικά ν' ἀνεβάσῃ τίς οἰκονομικές δυνατότητες τοῦ Συλλόγου, μέ σκοπό τῇ πρόοδο κι' ἀνάπτυξη τῆς κοινότητάς μας καὶ τῶν κατοίκων της.

Σᾶς καλοῦμε στό καλοκαιρινό νησιώτικο γλέντι, πού διοργανώνει καὶ φέτος ὁ συλλογός μας στό φαλατάδο, στίς 9 Σεπτέμβρη. Σάββατο, 9 τό βράδυ.

Θά παίζει τοπική ὀρχήστρα.

Σᾶς περιμένουμε γιά νά περάσουμε μαζί ἓνα ὄμορφο "νησιώτικο" βράδυ.

ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΦΑΛΑΤΑΔΙΑΝΩΝ ΤΗΝΟΥ

ΓΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ

1851 - 1938

"Άρθρο τοῦ εἰδικοῦ Συνεργάτη μας Νίκου Παρασκευᾶ

Φέτος συμπληρώθηκαν 40 χρόνια, ἀπό τότε πού ἔπαψε νά ζεῖ τή ζωή τούτη ὁ γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπᾶς, πού γεννήθηκε στόν Πύργο ΤΗΝΟΥ τό 1851.

Ἀναφέρουμε ὅτι, "ἔπαψε νά ζεῖ τή ζωή τούτη", γιατί ζεῖ πλέον τή μεγάλη ζωή, τή ζωή τῆς αἰωνιότητας.

Δέν χρειάζεται νά δικαιολογήσουμε τήν ἄποψη αὐτή. Τό ὅτι ὁ Χαλεπᾶς ἔζησε καί ζεῖ σάν θρύλος μέσα στήν ἐλληνική ψυχή, αὐτό εἶναι ἡ μεγαλειωδέστερη ἀναγνώριση τοῦ ἥθους του καί τοῦ ἔργου του.

Ἡ "Κοιμωμένη του, πού τήν ἔφτιαξε νεαρός, τόν ἔκανε ἀμέσως γνωστό πανελλήνια. Πάνω στή γαλήνια καί καρτερική μορφή της ἔννοιωσε ὁ λαός μας μιά ἀνακούφιση, μιά παρηγοριά, πού μαλάκωνε μέσα του τίς σκληρές δοκιμασίες τῆς ζωῆς.

Ὁ Χαλεπᾶς πηγαίνει γιά σπουδές στό Μόναχο, ἀφοῦ τέλειωσε τήν ἐδῶ Σχολή καλῶν Τεχνῶν, καί γυρίζει μέ πολλά πρῶτα βραβεῖα.

Συνεχίζει νά ἐργάζεται μέ ἓνα φοβερό ἐντατικό πυρετό δημιουργίας καί ὁ πηλός καί τό μάρμαρο "ζωντανεύουν" ἀπό τά χέρια του.

Ἔργα τῆς νεανικῆς περιόδου τοῦ Χαλεπᾶ σώζονται λίγα σήμερα καί ὅλα εἶναι τελειωμένα στό μάρμαρο. ("Σάτυρος πού παίζει μέ τόν ἔρωτα" πού βρίσκεται στήν ἐθνική πινακοθήκη - "Κεφαλή σατύρου" - τά ὅποια εἶναι τῆς ἴδιας τεχνοτροπίας μέ τήν "Κοιμωμένη" καί ἀνήκουν στή σχολή τοῦ Νεοκλασσικοῦ ρεαλισμοῦ).

Γιά έναν καλλιτέχνη όμως, όπως ο Χαλεπᾶς, πού νοιώθει τό βάρος τοῦ χρέους, ἡ ικανοποίηση δέν σταματᾷ τή θέλησή του γιά παραπέρα πρόοδο. Αὐτή ἀκριβῶς ἡ ἐσωτερική παρόρμηση ἦταν καί τό ἰδανικό τοῦ Χαλεπᾶ, πού τόν βασάνιζε.

Ἡ βαθειά του ἔγνοια νά προχωρήσει πάρα πέρα ἀπό τά καθιερωμένα, δημιούργησε στόν ἔξω κόσμο τήν ἐντύπωση, πώς ὁ Χαλεπᾶς ἦταν ψυχικά ἄρρωστος.

Ἡ ἀδυναμία τῶν γύρω του ἀνθρώπων νά κατανοήσουν τήν ἀγωνία αὐτή τοῦ καλλιτέχνη τούς ὀδήγησε στήν ἀπόφαση νά τόν κλείσουν στό ψυχιατεῖο τῆς Κέρκυρας.

Ὅμως ἐνῶ γιά τούς ἀδύνατους τό ψυχιατεῖο ἦταν καί ὁ ζωντανός τάφος, γιά τόν Χαλεπᾶ στάθηκε ἕνα μαρτύριο, πού ἔπρεπε πάσει θυσία νά τό ξεπεράσει.

Αὐτό πού ζήτηγε ἡ ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνη δέν ἦταν τό ψυχιατεῖο, ἀλλά τό σπάσιμο τῆς ἰσοπεδωτικῆς συνήθειας, πού εἶναι καί τό κυριότερο ἐμπόδιο στήν πνευματική ἐξέλιξη.

Κατάφερε τελικά νά ἐπανέλθει στόν πολύβουο χῶρο τῆς ζωῆς, ἀλλά ἀποφασισμένος νά προχωρήσει ὅπως ἐκεῖνος ἤθελε, χωρίς περιορισμούς, χωρίς δεσμά, ἐλεύτερος πιά γιά νά πραγματώσει τά ὁράματά του, πού στόχος τους ἦταν τό ἀνέβασμα τοῦ ἀνθρώπου στό ὕψος γιά τό ὁποῖο ὁ θεός τόν προόρισε.

Ἡλικιωμένος πλέον ὁ Χαλεπᾶς ἀρχίζει τή δεύτερη δημιουργική του πορεία στό μέσον τῆς τέχνης, ἀπαλαγμένος ἀπό προκαταλήψεις καί σκοπιμότητες ὕλης μορφῆς.

Δημιουργεῖ χωρίς νά περιμένει νά ἀκούσει ἐπαίνους ἢ νά πάρει βραβεῖα.

Ξαναγυρίζει στήν πατρική γῆ, στόν πύργο καί εἶναι ὁ ἄκακος, ὁ σεβαστός, ὁ ἐπιφανειακά ἥρεμος μπάρμπα-Γιαννούλη.

Στό ἐργαστήρι του ὅμως, πού εἶναι μέσα στό πατρικό

σπίτι οἱ καλλιτεχνικές του ἐκρήξεις εἶναι συχνές.

Ἡ ἀγωνία του μετατρέπεται σέ ἄξονες, αὐτοί δραματοποιοῦν τόν ὄγκο τῶν γλυπτῶν, πού γεμίζουν τόν χῶρο, ὅπου καί ἂν τοποθετηθοῦν, μᾶς παρακινοῦν νά ἀρχίσουμε διάλογο γιά νά πάρουμε καί τά μυστικά τῶν μορφῶν τους, ἀφοῦ ἔχουμε ἤδη νοιώσει τήν ἀγάπη πού ξεχύνεται ἀπό μέσα τους.

Ἐνῶ τά πρῶτα ἔργα τοῦ Χαλεπᾶ μᾶς ἱκανοποιοῦν προσφέροντάς μας ὁμορφιά τά ἔργα τῆς δεύτερης περιόδου του μαζί μέ τήν ὁμορφιά μᾶς συγκλονίζουν κιόλας. Δέν εἶναι ἥρεμα σάν τά πρῶτα ἀλλά βράζουν, πάλονται, ξεχύνονται, μᾶς ἀγκαλιάζουν γιά νά νοιώσουμε τί κρύβεται πίσω ἀπό τή δραματική πράξη τῆς Μήδειας, ἥ τήν ἀγωνία τῆς γυμνῆς κόρης.

Σήμερα μέ ἀφορμή τά 40 χρόνια ἀπό τόν θάνατο τοῦ μεγάλου Νεοέλληνα γλύπτη, προβάλλει καί τό δικό μας χρέος, νά βοηθήσουμε ὥστε νά συγκεντρωθοῦν ὅλα τά ἔργα του σέ ἓνα χῶρο, πού θά εἶναι καί μιά ὅαση ἀνακούφισης μέσα στή σημερινή ἔρημο τοῦ ὑλιστικοῦ τρόπου ζωῆς.

Ἀθήνα 25 Αὐγούστου 1978

Ν.Γ. Παρασκευᾶς